

INTERVIEW MET KOERT VAN MENSVOORT

Filosoof en kunstenaar schrijft brief aan de mensheid

Foto: Walter Kallenbach

Koert van Mensvoort is kunstenaar en filosoof. Hij is oprichter van Next Nature Network, een stichting die onderzoekt en visualiseert hoezeer we door technologie worden omringd dat het onze 'next nature' wordt. Voor de Dag van de Aarde schreef hij een brief aan de mensheid. Centraal in de Brief aan de Mensheid staat de veranderende relatie tussen mens, natuur en technologie.

Hoe kom je op het ambitieuze plan om een brief aan de mensheid te schrijven?

Het idee voor de Brief aan de Mensheid ontstond tijdens een vakantie met een paar vrienden toen we onszelf de volgende vraag stelden: 'Als je nog maar een paar maanden te leven hebt, wat ga je dan doen?' Iemand zou gaan reizen, een ander zou juist alle resterende tijd met het gezin doorbrengen. Ik antwoordde intuïtief dat ik een brief aan de mensheid zou schrijven. Ik was er zelf verbaasd over. Geen brief aan mijn lieve vrouw? Geen brief aan mijn fijne familie? Geen brief aan mijn landgenoten? Nee, een brief aan de mensheid. Meteen daarna dacht ik ook: wie ben ik om een brief aan de mensheid te schrijven? Helemaal niemand! Maar daarna besepte ik dat ik een mens ben en een brief aan de mensheid kan schrijven als ik dat wil. Dat

zouden meer mensen moeten doen. Wij mensen zijn het grootste deel van de tijd bezig met overleven, de zorg voor onze geliefden en het najagen van geluk. Hoe vaak hebben we de ruimte om ons bezig te houden met de mensheid als geheel? Ik voel me bevoorrecht dat ik hierover na kan denken, en daarmee voel ik me ook verplicht dat te doen.

Waarom schrijf je juist deze brief?

De rol van de mensheid op aarde fascineert me al langer. Ruim tien jaar geleden ging er bij mij een lampje branden. Ik besepte dat wij mensen voortkomen uit de natuur, maar die ook veranderen. Wij mensen zijn van nature onnatuurlijk; een tegenspraak in zichzelf. Ik hoor anderen vaak weemoedig klagen dat de mens een soort virus is dat de aarde alleen maar verpest en bederft. Hoewel onze invloed zeker niet altijd positief is, kunnen we onze aanwezigheid ook niet uitvlakken. De mens heeft een enorme impact op de aarde, maar dat is niet altijd zo geweest. Lange tijd waren we een marginale onopvallende diersoort ergens midden in de voedselketen en beïnvloedden we de omgeving niet meer dan gorilla's, vlinders of kwallen. Dankzij onze inventiviteit en technologie zijn we onze omgeving gaan domineren. Hiermee hebben we een nieuwe situatie veroorzaakt, een *next nature*, die misschien wel net zo wild en onvoorspelbaar is als altijd.

Het is mijn queeste geworden deze veranderende relatie tussen mens, natuur en technologie beter te begrijpen. Toen ik merkte dat meer mensen hierin geïnteresseerd waren, heb ik Next Nature Network opgericht. We doen onderzoek, initiëren publicaties, exposities, evenementen en onderhouden de drukbezochte website NextNature.net.

We hebben geweldige ambassadeurs, onder wie astronaut André Kuipers, National Geographic tv-presentator Jason Silva en volksfilosoof Bas Haring. In tegenstelling tot de traditionele natuurbewegingen verlangen we niet terug naar de natuur. We moeten vooruit. De evolutie gaat door. Hoe kunnen we een pad naar de toekomst vinden dat bevredigend is voor de mensheid maar ook voor de planeet als geheel? Dit is belangrijk want uiteindelijk moeten we misschien niet alleen de panda en de ijsbeer, maar ook de mens redden. Ik denk dat er echt iets op het spel staat en daarom leek het me de hoogste tijd de mensheid een brief te schrijven.

Wat hoop je dat er gebeurt als mensen de brief lezen?

Ik hoop dat het mensen inspireert tot een nieuw perspectief op de rol van de mens op aarde. Als we onze menselijke aanwezigheid in de natuur beter begrijpen, leidt dit tot betere keuzes en uiteindelijk tot een betere balans op onze planeet. Mijn droom is dat ieder levend mens en alle mensen die nog geboren moeten worden de brief zullen lezen. Oké, dat is extreem ambitieus. Ik begrijp ook dat dit niet zal gebeuren. Er zijn 7 miljard mensen, en die kan ik niet allemaal bereiken. Bovendien zijn ze waarschijnlijk met veel concretere dingen bezig dan zoiets abstracts als een 'Brief aan de Mensheid'. Maar ik wil mijn medemensen ook niet onderschatten; de mens is het mooiste dat ik ooit heb gezien. Ik heb de brief in een opwelling geschreven. Hij past niet op één A4'tje, maar ik kon hem niet inkorten, want dit is wat ik te vertellen heb. Het is een liefdesbrief aan de mensheid. Een *message in a bottle*; wie hem vindt mag hem hebben.

Wanneer ben je tevreden?

Natuurlijk vind ik het mooi als deze brief gelezen wordt, als mensen er iets van vinden, hem delen of zelfs in hun eigen taal vertalen. Mijn brief gaat niet over stammen, rassen, of landen, maar over de positie van de mens op aarde, vandaag

en in de toekomst. Ik droom groot. Het ultieme gevoel van tevredenheid zou ik hebben als ik over een jaar of vijftig – ik ben dan begin negentig en hopelijk nog in relatief goede gezondheid – met een 12-jarige over de brief kan spreken. En dat deze tiener dan zou reageren in de trant van: 'Maar dit hebben we toch allemaal opgelost?' waarna de tiener zou vervolgen: 'Ik heb zelf ook een brief aan de mensheid geschreven met een aantal zaken die er nu toe doen.' Dan gaat u een oude man met een heel grote glimlach op zijn gezicht zien. Ik ben uitermate benieuwd naar de brief van de 12-jarige in 2067!

“De huidige mens is geen eindpunt van de evolutie; we zullen blijven veranderen. Maar zolang er menselijkheid is, zullen er mensen zijn.”

Er zijn nog zo veel zaken die we nog niet overzien en die de mens van morgen gaan bepalen. We hebben geen idee, we weten alleen dat we lang niet alles weten. Uiteindelijk gaat het dus niet alleen over mijn brief. Ik ben immers maar een van die ruim zeven miljard mensen op de planeet. Amper een druppel op een gloeiende plaat. Het is het allermooiste als mijn brief anderen aanzet zelf een brief aan de mensheid schrijven. Ik denk dat het tijd is dat wij als mensen beter gaan nadenken over onze invloed op de aarde, en gaan onderzoeken waar we naartoe willen. Ik lees hier weinig over in de krant, het komt niet in het achtuurjournaal. Onze leiders zijn vooral bezig met nationalistische kwesties en economische windvlagen. Het gesprek over de rol van de mens op aarde wordt nog te weinig gevoerd en juist dat gesprek wil ik ontketenen. Als deze brief daaraan bijdraagt ben ik tevreden.

In de brief worden twee mogelijke paden naar de toekomst uitgewerkt; een

nachtmerrie en een droom. Waar kijk jij naar uit in de toekomst?

Ik denk dat we als mensheid op een kruispunt staan. Nemen we de afslag richting de nachtmerrie waarin we onze eigen ondergang organiseren, of zetten we onze inventiviteit en creativiteit in voor de mens van morgen? We zitten als mensheid nog in onze pubertijd en het is tijd om volwassen te worden. Onze droom begint met het besef dat mens-zijn onderweg zijn betekent. De mensheid is niet af. De aarde zal veranderen en de mens zal veranderen. De vraag is waar we naartoe willen. Vliegen als een vogel? Wonen op de maan? Gelijkheid tussen seksen en rassen? Empathie als extra zintuig? Een woning die meegroeit met het gezin? Langer leven? Ik hoop dat we onze technologie zullen inzetten om de beste menselijke eigenschappen uit te vergroten en ons te ondersteunen in onze zwaktes.

Duurzaamheid, biodiversiteit, overbevolking, klimaatverandering, maar ook de menselijke expansie in de ruimte komen in de brief aan bod. Het is op 22 april International Earth Day. Wat kunnen we hier samen aan doen?

Het is prachtig dat er een internationale Dag van de Aarde is, waarop we even

stilstaan bij en aandacht geven aan het feit dat wij mensen—ondanks alle grote onderlinge verschillen—deze ene aarde delen. Dit is ons thuis, hier moeten we het mee doen. De aarde brengt ons veel. Je kunt je als mens afvragen, wat breng ik de aarde? De vervolgstap is dat we er ook op alle andere 364 dagen van het jaar naar leven.

Hoe kun je mensen nog meer laten nadenken over deze thema's?

Naast de Brief aan de Mensheid zijn er door Next Nature Network nog veel meer prikkelende projecten opgezet, zoals een ECO-munt die positieve duurzame acties beloont, een fictief sneakerbedrijf dat een discussie over biotechnologie losmaakt, een VR-installatie over de toekomst van onze leefomgeving en een onderzoek naar de impact van kweekvlees. Iedereen kan die projecten steunen door lid te worden. We hebben op dit moment al leden in 20 landen en het is onze ambitie uit te groeien tot hét internationale netwerk voor iedereen die mee wil praten over de balans tussen biologie en technologie.

www.nextnature.nl

Koert van Mensvoort heeft wereldwijd meer dan 300 lezingen gegeven, waaronder diverse TEDx Talks. Enkele voorbeeld lezingen:

— TEDx in Budapest over de Next Nature filosofie: Natuur verandert met ons mee, zie <https://www.youtube.com/watch?v=N3pUfj639hM>

— TEDx in Ghent over de Pyramide van Technologie: Werkelijk succesvolle technologie wordt onderdeel van onze menselijke natuur, zie <https://www.youtube.com/watch?v=EXJB4Ync82c>

— TEDx in Aruba over de ECO Coin: Een alternatieve munteenheid voor ecologische waarde, zie <https://www.youtube.com/watch?v=wpEFu6VudLE>